

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum in Deo possit esse persona.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

nebat vniuersalia separata. Sed principiu talis mo- di existendi, quod est principium indiuiduationis, no est coe, sed aliud est in isto, & aliud in illo, hoc enim singulare indiuiduatur per hanc materiam, & illud per illam. Sicut ergo nomen quod significat naturam, est coe, & definibile, vt homo vel animal, ita nomen q significat naturam cum tali modo existendi, vt hypostasis vel persona. Illud vero nomen, quod in sua significatione includit determinatum indiuiduationis principium, non est comune, nec definibile, vt Sortes & Plato.

AD SECVNDVM dicendum, q non solu intetio singularitatis est cois omnib. indiuiduis substantijs, sed et natura generis cum tali modo existendi. Et hoc modo significat hoc nomen, hypostasis natura generis substantia vt indiuiduata, hoc aut nomen persona solum natura ronale sub tali modo existendi. Et pp hoc neque hypostasis neq; persona est nomen intentionis, sicut singulare vel indiuiduu, sed nomen rei tui, non autem rei, & intentionis simul. Vnde patet solutio ad 3. & 4.

AD V. Dicendum, q quia essentialia rerum dria sunt ignota frequenter, & innominata, oportet iterum vti accidentalib. drijis ad substantiales drias designandas, sicut docet Phil. in 8. Metaph. Et hoc modo indiuiduum ponitur in definitione psonae, ad designandum indiuiduale modum essendi.

AD VI. Dicendum, quod cum diuiditur substantia in primam, & secundam, non est diuisio generis in species, cum nihil contineatur sub secunda substantia, quod non sit in prima: sed est diuisio generis fm diuersos modos essendi. Nam secunda substantia significat naturam generis fm se absolutam, prima vero substantia significat eam, vt indiuidualiter subsistentem. Vnde magis est diuisio analogi quam generis. Sic ergo persona continet quidem in genere substantia, licet non vt species: sed vt specialem modum existendi determinans.

AD VII. Dicendum, q quidam dicunt, q substantia ponitur in definitione personae, prout significat hypostasis: sed cum de rone hypostasis sit indiuiduum, fm quod opponitur coitati vniuersalis vel parti, quia nullum vte nec aliqua pars, vt manus vel pes, potest dici hypostasis. Vltimus de rone psonae est indiuiduum secundum quod opponit coitati assumptibilis, dicunt. n. quod humana natura in Christo est hypostasis, sed non persona. Et ideo ad excludendum assumptibilitatem additur indiuiduum in definitione personae. Sed hoc vte esse intentionem Boetij qui in lib. de duab. naturis per hoc quod dicit indiuiduum excludit vniuersalia a rone personae. Et ideo melius est vt dicatur, q substantia non ponitur in definitione psonae pro hypostasi: sed pro eo quod est coe ad substantia primam quae est hypostasis, & substantiam secundam, & diuiditur in vtraque. Et sic illud coe per hoc q additur indiuiduum, dicitur ad hypostasis, vt id est sit dicere substantia indiuidua rationalis naturae, ac si diceretur hypostasis rationalis naturae.

AD VIII. Dicendum, quod fm praedicta ratio non procedit, quia substantia accipitur non p hypostasis, sed pro eo quod est coe ad omnem substantia receptionem. Si tamen acciperetur substantia pro hypostasi, adhuc ratio non sequeretur: substantia enim quae est hypostasis, propinquius se habet ad personam quam substantia, cum tamen persona dicat aliquid subiectum, sicut substantia prima, & non solum sicut subsistens vt substantia. Sed quia nomen substantiae refertur etia apud latinos

A ad significationem essentiae, ideo ad vitandum errorem non dicimus tres substantias, sicut tres subsistentias: graeci vero apud quos est distinctum nomen hypostasis a nomine ouisae, indubitanter in Deo tres hypostases consentuntur.

AD IX. Dicendum, q sicut dicimus in Deo tres personas, ita possumus dicere tres substantias indiuiduas, vnam tamen substantiam quae est essentia.

AD X. Dicendum, q ronale est dria animalis, secundum quod rō a qua sumitur, significat cognitionem discursiuam, qualis est in hominib. nō autem in angelis nec in Deo. Boetius autem sumit ronale communiter pro intellectu, quod dicimus continere Deo, & angelis, & hominibus.

AD XI. Dicendum, quod natura in definitione personae non accipitur prout est principium motus, sicut definitur a Phil. in 2. Phys. sed sicut definitur a Boetio in lib. de duab. naturis, quod natura est vnum quodque informans specifica dria. Et q dria complet definitionem, & determinat definitum ad speciem, ideo nomen naturae magis competit in definitione personae, quae specialiter in quibusdam substantijs inuenitur, quam nomen essentiae, quod est communissimum.

AD XII. Dicendum, quod indiuiduum in definitione personae sumitur pro eo, quod non potest dici de pluribus. Et secundum hoc essentia diuina non est indiuidua substantia secundum praedicationem, cum praedicetur de pluribus personis licet sit indiuidua secundum rem: Richardus tamen de S. Victore corrigens definitionem Boetij, secundum quod persona in diuinis accipitur, dixit quod persona est diuinae naturae incommunicabilis existentia, vt per hoc quod dicitur incommunicabilis, essentia diuina, persona non esse ostenderetur.

AD XIII. Dicendum, quod cum substantia indiuidua sit quoddam completum p se existens, humana natura in Christo, cum sit assumpta in personam diuinam, non potest dici substantia indiuidua, q est hypostasis, sicut nec manus, nec pes, nec aliquid eorum, quae non subsistunt per se ab alijs separata. Et propter hoc non sequitur quod sit persona.

AD XIV. Dicendum, q anima separata est pars rationalis naturae, s. humanae, & non tota natura rationalis hominis, & ideo non est persona.

ARTICVLVS III.

Vtrum in Deo possit esse persona.

TERTIO quaeritur vtrum in Deo possit esse persona. Et vte quod non. Sicut enim dicit Boetius in lib. de duab. naturis, nomen personae sumitur a personando, quia homines laruati personae dicebantur, quia in comedijs vel tragedijs aliquid personabant: sed esse laruatum non competit Deo, nisi forte metaphorice, ergo nomen personae non potest dici de Deo, nisi forte metaphorice.

¶ 1. Praet. Sicut dicit Damasc. de nullo eorum que dicuntur de Deo possumus scire quid est, prout ei conueniunt: sed de persona scimus quid est per definitionem praemissam. ergo persona non competit Deo ad minus scdm definitionem praedictam.

¶ 2. Praet. Deus non est in aliquo genere: cum n. sit infinitus, sub nullius generis terminis comprehenditur potest, persona aut significat aliquid quod est in genere substantiae, ergo persona Deo non conuenit.

¶ 3. Praet. In Deo nulla est compositio: sed persona significat aliquid compositum. Singulare. n. humanae naturae, quod est persona, est maxime compositio: partes etiam definitionis personae demonstrat personam esse compositam. Nō est ergo in Deo persona.

Quaest. dis. Thomae. L. 2. ¶ 5. Praet.

D. 147. Loco citato in arg. 1.

Boetius in 2. pag. a principio libri.

Lib. 4. de tri. c. 18. & 23.

In 3. pag. a primo lib.

Lib. 1. c. 1. 2. & 4.

Ar. praeced. Ar. praeced.

¶ 5 Præter. In Deo nulla est materia: principium autem individuationis materia est. Cum ergo persona sit substantia individua, non potest a Deo convenire.

¶ 6 Præter. Omnis persona est subsistentia: sed Deus non potest dici subsistentia, quia non existit sub aliquo. ergo non est persona.

¶ 7 Præter. Persona sub hypostasi continetur: sed in Deo non potest esse hypostasis, quia non est in eo aliquid accidens, cum hypostasis dicat subiectum accidentis, ut supra dictum est. ergo in Deo non est persona.

SED CONTRARIUM apparet per Athanasium in symbolo. Quicumque vult &c. & per Augustinum in 7. de Trin. & per communem ecclesiam usum, quæ Spiritus sancto edocet non potest errare.

RESPON. Dicendum, quod persona, sicut dictum est, significat quandam naturam cum quodam modo existendi. Natura autem, quam persona in sua significatione includit est omnium naturarum dignissima scilicet natura intellectualis sui generis sui. Similiter etiam modus existendi, quem importat persona, est dignissimus. ut scilicet aliquid sit se existens. Cum ergo omne quod est dignissimum in creaturis, Deo sit attribucendum, convenienter nomen personæ Deo attribui potest, sicut & alia nomina, quæ proprie dicuntur de Deo.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in nomine aliquo est duo considerare. scilicet illud ad quod significandum nomen imponitur, & illud a quo imponitur ad significandum. Frequenter nomen imponitur ad significandum rem aliquam ab aliquo accidente, aut actu, aut effectu illius rei, quod tamen non sunt principaliter significata per illud nomen, sed potius ipsa rei substantia vel natura, sicut hoc nomen lapis sumitur a læsione pedis, quam tamen non significat, sed potius corpus quoddam in quo tale accidens frequenter invenitur. unde iohannes pedis magis pertinet ad etymologiam huius nominis lapis, quam ad eius significationem. Quod ergo illud ad quod significandum nomen imponitur Deo non competit, sed aliqua proprietas eius in similitudinem quandam, tunc illud nomen de Deo metaphorice dicitur, sicut Deus nominatur leo, non quia natura illius animalis Deo conveniat, sed pro similitudinem que in leone invenitur. Quod vero res significata per nomen Deo convenit, tunc illud nomen proprie de Deo dicitur, sicut bonum, sapiens, & huiusmodi, licet etiam sique illud a quo tale nomen imponitur non conveniat Deo. Sic ergo licet personare ad modum larvati hominis, a quo impositum fuit nomen personæ, Deo non conveniat, tamen illud quod significatur per nomen, scilicet subsistens in natura intellectuali, competit Deo. Et propter hoc nomen personæ proprie sumitur in divinis.

AD II. Dicendum quod tam nomen personæ quam definitio de persona data, si recte intelligatur, convenit Deo, non tamen ita, quod sit definitio eius, quia plus est in Deo, quam significetur per nomen. Unde id quod Dei est, per rationem nominis non definitur.

AD III. Dicendum, quod licet Deus non sit in genere substantiæ tanquam species, pertinet tamen ad genus substantiæ, sicut generis principium.

AD IIII. Dicendum, quod accidit personæ in quantum huiusmodi quod sit composita, ex hoc quod complementum, vel perfectio quæ requiritur ad rationem personæ, non invenitur statim in uno simplici, sed requirit adunationem multorum, sicut in hominibus patet, in Deo autem cum summa simplicitate est summa perfectio. & ideo est ibi persona absque compositione. Partes vero possunt in definitione

personæ, non ostendunt aliquam compositionem personæ, nisi in substantiis materialibus individui aut cum sit negatio, per hoc quod substantiæ additur nullum compositio importatur. Unde remanet sibi sola compositio individui substantiæ, in hypostasis ad naturam. Quæ duo in substantiis immaterialibus, secundum rem sunt idem omnino.

AD V. Dicendum, quod rebus materialibus quibus forma non sunt per se subsistentes, sed materiæ inherentes, oportet quod principium individuationis sit ex materia, forme vero immaterialis cum sint per se subsistentes, ex seipsis individuantur. Ex hoc enim quod aliquid est subsistens, habet quod de pluribus predicari non potest. Et ideo nihil prohibet in rebus immaterialibus substantiam individuum, & personam inveniri.

AD VI. Dicendum, quod licet in Deo non sit compositio, ut in eo aliquid sub alio intelligi possit, tamen secundum intellectum nostrum scilicet accipimus esse eius, & substantiam ipsius subesse esse existentem, ut huic subsistens dicitur. Vel dicitur quod licet sub esse a quo imponitur vocabulum subsistendi, Deo non conveniat, tamen per se esse ad quod significandum imponitur, competit ei.

AD VII. Dicendum, quod licet in Deo non sunt accidentia, sunt tamen in eo proprietates personales, quibus hypostases subsistant.

ARTICULUS IIII.
Vtrum hoc nomen persona in divinis significet relationem vel aliquid absolutum.

QUARTO queritur vtrum hoc nomen persona in divinis significet relationem vel aliquid absolutum. Et vtrum quod significet aliquid absolutum. Dicitur enim Augustinus in 7. de Trin. quod cum beatus annes dicit, Tres sunt qui testimonium dant in celo, Pater Verbum, & Spiritus sanctus, & quæretur quid tres essent, responsum est, quod sunt tres personæ: sed quid querit de essentia. ergo hoc nomen persona in divinis significat essentiam.

¶ 2 Præter. In eodem lib. Augustinus dicit quod idem est Deo esse quod personam esse: sed esse in divinis significat essentiam, & non relationem. ergo & persona

¶ 3 Præter. Augustinus dicit ibidem. Ad se proprie dicitur persona, non ad alium, vel Spiritus sanctum, sicut ad se dicitur Deus, & magnus, & bonus, & nullus: sed hæc omnia essentiam significant, & non relationem. ergo & persona.

¶ 4 Præter. Augustinus ibidem dicit, quod quamvis dicitur est illis, Pater, & Filio, & Spiritus sancto nomen essentia, ut singulus quisque dicitur essentia, in illis tamen est personæ vocabulum. Sed relatio in divinis non est esse, sed distinctio. ergo persona in divinis non significat relationem: Sed dicitur quod persona est commune ratione & non rei in divinis.

¶ 5 Sed in divinis non est esse, unde Augustinus in eodem libro improbat opinionem illorum, qui dicebant quod essentia in divinis est sicut genus, sicut species, persona vero sicut species vel individua. Quod autem est esse ratione & non rei commune per modum universalis. ergo persona non est commune in divinis ratione tantum, sed esse, & ita non potest significare relationem.

¶ 6 Præter. Nullum nomen significat res diversarum generum, nisi equivoce, acutum enim equivoce dicitur in saporibus & magnitudinibus. manifestum est autem quod persona in Angelis, & hominibus, non significat relationem: sed aliquid absolutum. Si ergo in Deo significet relationem, est equivoce dictum.

Art. 7. huius
quæst.
Lib. 7. ca. 6.
to. 3.
Vide 1. par
9. 29. ar. 3.

D. 9. 26.

D. 464.

¶ 7 Præter